

PROJECT

TWEEDELIJN

DATUM: September 2020

SAMENVATTING VAN HET PROJECT TWEDE LIJN: DOELEN EN PLANNING.

Doelen en Ambities van de Werkgroep (2020-2021)

Een belangrijke vindplaats voor mensen met problematisch alcoholgebruik is de tweedelijnszorg. Met tweedelijnszorg wordt hier zowel de ziekenhuiszorg als de zorg binnen de (reguliere) geestelijke gezondheidszorg (GGZ) bedoeld. Allereerst komen veel mensen met problematisch alcoholgebruik binnen bij ziekenhuizen. Problematisch alcoholgebruik verhoogt het risico op allerlei somatische aandoeningen. Hierdoor worden mensen opgenomen met diverse (somatische) klachten op bijvoorbeeld de Maag Darm Lever (MDL) afdeling, of worden met intoxicatie binnengebracht bij de Spoedeisende Eerste Hulp (SEH). Ten tweede zijn GGZ-instellingen een belangrijke vindplaats binnen de tweedelijnszorg. Problematisch alcoholgebruik gaat vaak gepaard met psychische stoornissen. Zo weten we dat problematisch alcoholgebruik vaak gepaard gaat met angststoornissen en depressies. Door de interactie tussen het alcoholgebruik en de psychische problematiek (bijvoorbeeld in de vorm van zelfmedicatie) zijn deze stoornissen vaak verweven met elkaar en is het complex om deze separaat van elkaar te identificeren en te behandelen.

Landelijke Werkgroep Tweedelijns

Sinds oktober 2019 bestaat de genoemde Werkgroep Tweedelijns, die zich focust op vroegsignalering alcohol. Diverse specialisaties van verschillende (zorg)instellingen zijn hierin vertegenwoordigd waaronder Spoedeisende Eerste Hulp (SEH)/Maag Darm Lever (MDL)/Keel Neus Oor (KNO) artsen, Verslavingszorginstellingen, Verslavingskunde Nederland, onderzoekers van Tilburg University, een huisarts (Eerstelijnszorg), een GZ Psycholoog van een GGZ-instelling, een psycholoog namens het NIP en een vertegenwoordiger van Het Zwarte Gat (de cliëntenorganisatie binnen de verslavingszorg).

Factsheet PROJECTEN PREVENTIEAKKOORD ALCOHOL

VOORTGANG

- In november 2019 is inventariserend onderzoek uitgevoerd naar Vroegsignalering Alcohol en in de Tweedelij. Daaruit kwamen behoeften voort van zorgprofessionals.
  - De werkgroep schrijft hier momenteel een wetenschappelijke publicatie over.
  - Op basis van de behoeften is een 'Handreiking' gemaakt voor zorgprofessionals van de Tweedelij. Deze is inmiddels gepubliceerd en [hier](#) terug te vinden. De informatie in deze factsheet kan gebruikt worden door professionals in Nederlandse ziekenhuizen die al bezig zijn of aan de slag willen gaan met vroegsignalering alcohol.
- Er zijn inmiddels zeven alcoholprojecten opgezet in de Tweedelij in Nederland, elk in een verschillende fase. Die volgen we momenteel:
  1. Het eerste project is bij een ziekenhuis op de Maag Darm Lever afdeling. Hier is een alcoholinterventie opgezet met AUDIT, Motiverende Gespreksvoering, en een twee wekelijks Multi Disciplinair Overleg.
  2. Het tweede project is bij een Academisch Ziekenhuis op de Spoed Eisende Hulp afdeling waar een effectevaluatie wordt uitgevoerd naar een video interventie bij patiënten die zich presenteren met een alcoholintoxicatie. Dit onderzoek wordt op de voet gevolgd.
  3. Het derde ziekenhuis heeft de ambitie om volledig rook- en alcoholvrij te worden en gewerkt aan een langdurige succesvolle samenwerking tussen verslavingszorg instellingen en ziekenhuizen (leefstijlgeneskunde)
  4. Bij het vierde project werkt het ziekenhuis intensief samen met GGZ centraal in de polikliniek 'Alcohol en Ouderen'. Deze samenwerking is al jarenlang zeer succesvol.
  5. Het vijfde ziekenhuis neemt initiatief om Vroegsignalering Alcohol op te zetten op een KNO-afdeling, door intoxicaties, vastgelegd in het EPD, meer te gaan gebruiken. Binnen het ziekenhuis wordt hier ook zelf onderzoek naar uitgevoerd.
  6. Het zesde ziekenhuis experimenteert met een aandachtsfunctionaris op een Spoedeisende Hulp. Het ziekenhuis voert hier zelf onderzoek naar uit.
  7. Het zevende ziekenhuis heeft sinds 2010 op de Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling routinescreening voor alcoholgebruik geïmplementeerd.
- Onderzoek is uitgevoerd naar project nummer 1 hoe het netwerk eruit ziet van het Multi Disciplinaire Overleg middels een Social Network Analysis. Er wordt gewerkt aan een publicatie zodat dit landelijk verspreid kan worden.
- In 2021 zal het Tijdschrift voor GezondheidsWetenschappen een special issue uitbrengen, o.a., met publicaties over de Werkgroep Tweedelij.
- In september zal de vierde bijeenkomst voor leden van de Landelijke Werkgroep Tweedelij worden georganiseerd.
- Momenteel wordt vervolg onderzoek opgezet en uitgevoerd naar hoe binnen het ziekenhuis van projectnummer 1 wordt samengewerkt en hoe deze interventie gekopieerd kan worden naar andere afdelingen.
- Er worden gesprekken gevoerd met zorgprofessionals over hoe Vroegsignalering Alcohol binnen de GGZ versterkt kan worden.

VOOR MEER INFORMATIE

- Andrea Rozema - a.d.rozema@tilburguniversity.edu / 013-4663136